

Yttrande över ”Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar”, SOU 2021:51

Boverkets ställningstagande

Boverket avgränsar sitt yttrande till myndighetens ansvarsområden; samhällsplanering, byggande och boende.

Boverket tillstyrker Artskyddsutredningens betänkande ”Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar” med undantag för förslag 12.16.9 ”MKB ska innehålla förslag på övervakningssystem”.

Boverkets synpunkter

Boverket lämnar även följande synpunkter.

Förslag 11.8.1: Varje länsstyrelse ska ta fram och besluta om livsmiljöunderlag i länet

En vägledning för kommunal grönplanering kommer att publiceras på Boverkets och Naturvårdsverkets webbplatser i början av år 2022. Grönplanen är ett viktigt underlag för kommunens översiktsplan.

De i utredningen föreslagna länsvisa livsmiljöunderlagen kan bli ett underlag både för kommuners grönplaner och planläggning enligt plan- och bygglagen. Samtidigt bör grönplaner och planer enligt plan- och bygglagen vara av intresse vid framtagande av länsvisa livsmiljöunderlag.

Skillnaderna mellan länsvisa livsmiljöunderlag och kommunala grönplaner, och samordningen mellan länsvisa livsmiljöunderlag och planläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900), behöver uppmärksammas och klarläggas i det fortsatta arbetet.

Förslag 12.16.9 MKB ska innehålla förslag på övervakningssystem

Enligt livsmiljödirektivet artikel 12 punkt 4 ska medlemsstaterna införa ett system för övervakning av oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande av de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a.

Mot den bakgrunden föreslås att en specifik miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en redogörelse för den övervakning av oavsiktligt dödande eller fångande av andra djur än fåglar som avses i 8 kap. 20 § 5 miljöbalken och som planeras för verksamheten eller åtgärden.

I vissa fall ska innehållet för specifika miljökonsekvensbeskrivningar redovisas vid miljöbedömning av detaljplaner. Ett av huvudsyftena med innehållet för specifika miljökonsekvensbeskrivningar kan sägas vara att utgöra ett beslutsunderlag, men förslag som redovisas i sådant innehåll är inte bindande i sig. Därför bedöms det vara mer passande att innehållet för den specifika miljökonsekvensbeskrivningen vid behov i stället beskriver risken för sådan oavsiktlig fångst och dödande som avses i förslaget till nytt 8 kap. i miljöbalken.

Boverket avstyrker därför förslaget om att MKB ska innehålla förslag på övervakningssystem. Med tanke på miljökonsekvensbeskrivningens huvudsakliga syfte som beslutsunderlag, bedöms det vara mer passande att den vid behov i stället beskriver risken för sådan oavsiktlig fångst och dödande som avses i förslaget till nytt åttonde kapitel i miljöbalken.

Det är inte möjligt att besluta om åtgärder för övervakning av oavsiktlig fångst och dödande med stöd av plan- och bygglagen. Detta är ett exempel på en fråga där det skulle kunna vara lämpligt med en ökad samordning mellan fridlysningsbestämmelserna samt plan- och bygglagen.

15.3.6 Kommuner

Ett flertal av betänkandets förslag kan komma att påverka samhällsplanering, och byggande. Exempelvis genom att betänkandet föreslår att dispensgrunden ”allt överskuggande samhällsintresse” tas bort, samtidigt som inga förslag om samordning med plan- och bygglagen lämnas.

Betänkandets konsekvensbeskrivning saknar en beskrivning av konsekvenserna för samhällsplanering och byggande. En sådan beskrivning hade kanske bland annat kunnat peka på behoven av ökad samordning mellan prövning av fridlysningsbestämmelserna samt prövning enligt plan- och bygglagen.

15.15.5 Övervägt förslag: Ökad samordning mellan myndigheter

Enligt uppdraget (se direktivet på sidan 12 sista stycket) bör det utredas om det är lämpligt att i ökad utsträckning ”samordna prövningen” av fridlysningsbestämmelserna med prövning enligt annan lagstiftning som rör verksamheter, åtgärder eller planer som typiskt sett kan komma att påverka skyddade arter. Plan- och bygglagstiftningen kan påverka skyddade arter.

Däremot ingår det inte i uppdraget (se direktivet på sidan 13) att utreda en ”samlad prövning” av artskyddsförordningen och plan- och bygglagen. Detta med hänsyn till att plan- och bygglagen inte innefattar en prövning av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

En ”samlad prövning” kan innebära att en och samma myndighet tar ett beslut enligt plan- och bygglagen och samtidigt medger dispens från artskyddsbestämmelser med stöd av plan- och bygglagen. Detta är inte juridiskt möjligt.

En ”samordnad prövning” kan innebära att prövning av artskyddsärenden samordnas i tid eller i process med ett ärende enligt plan- och bygglagen, men prövningen av artskyddsärendet görs fortfarande enligt miljöbalken. Samordning i process kan handla om att planeringsunderlag om skyddade arter tas fram tillsammans med annat planeringsunderlag som behövs i ett ärende enligt plan- och bygglagen. Samordning i tid kan handla om att länsstyrelsens beslut i ett artskyddsärende i görligaste mån samordnas i tid med en annan myndighets beslut i ett ärende enligt plan- och bygglagen.

Betänkandet innehåller inga förslag som syftar till att i ökad utsträckning ”samordna prövningen” med plan- och bygglagen. Frågan om samordning med plan- och bygglagstiftningen utreds inte heller i betänkandet.

När det inte är möjligt att lämna förslag om en ”samlad prövning” av artskyddsförordningen och plan- och bygglagen, blir det enligt Boverkets mening ännu mer angeläget med förslag som syftar till en ”samordnad prövning”.

Boverket anser att frågan om ökad samordning med plan- och bygglagen är fortsatt viktig, och att frågan om en ökad samordning med plan- och bygglagstiftningen därför behöver utredas vidare på ett eller annat sätt.

I detta ärende har ställföreträdande generaldirektör Yvonne Svensson beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit expert Martin Wiss. I den slutliga handläggningen har också rättschef Anette Martinsson och enhetschef Sofie Adolfsson Jörby deltagit.

Yvonne Svensson
ställföreträdande generaldirektör

Martin Wiss
expert

Kopia till:
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se
lars.arell@regeringskansliet.se